

πολιτικὰς ὑποθέσεις ἐν τῇ Ἑνετικῇ Πολιτείᾳ, ἧς ἦτο εἰς τῶν πρωτίστων πολιτῶν, ἀπεσπάρθη ἀπὸ ταύτης αἰφνιδίως ὑπὸ Παύλου τοῦ Γ'. ἀντιγορευσάντος αὐτὸν Καρδινάλιον (1). Καρδινάλιος δὲ ὢν ἐπεχείρησε νὰ ὑποδείξῃ καὶ ἐπικυρωθῆσθαι τὰς καταχρήσεις τῆς Ῥωμαϊκῆς Κουρίας. «Ὁ τοῦ Χριστοῦ νόμος—ἐγράφεν οὗτος πρὸς τὸν Πάπαν—ἐστὶ νόμος ἐλευθερίας, κωλύων τὴν ἀχρεΐαν ἐκείνην δουλείαν, τὴν δικαίως ὑπὸ τῶν Λουθηρικῶν παραβλαλλομένην πρὸς τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς Βαβυλώνας. Κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῆ ἐκείνη, ἣτις ἔχει κανόνα τὴν θέλησιν τοῦ ἀνθρώπου, φυσικῶς κλίνοντος πρὸς τὰ πονηρὰ καὶ κινουμένου ὑπὸ πολυειδῶν παθῶν. Μόνη ἀρχὴ ἐστὶν ἡ τοῦ λόγου, σκοπὸν ἔχουσα νὰ χειραγωγῆσθαι διὰ τῶν ἀληθῶν μέσων εἰς τὸν προορισμὸν αὐτῶν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν. Ἀρχὴ τοῦ λόγου ἐστὶ προσέτι ἡ τοῦ Πάπα ἐξουσία, ἣ ὁ Θεὸς ἀπένειμε τῷ ἁγίῳ Πέτρῳ καὶ τοῖς διαδόχοις αὐτοῦ, ἵνα ὁδηγῶσι τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτοῖς ποιμνιον πρὸς τὴν αἰωνίαν εὐδαιμονίαν. Ἄς γινώσκῃ δὲ ὁ Πάπας—προσέθετεν ἐκεῖνος—ὅτι ἀσκεῖ τὴν ἐκυτοῦ ἐξουσίαν ἐπὶ ἐλευθέρων ἀνθρώπων, οὐδὲ πρέπει κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ νὰ προστάτῃ, νὰ κωλύῃ, ν' ἀπολύῃ, ἀλλὰ κατὰ τὸν κανόνα τοῦ λόγου, τῶν θείων ἐντολῶν καὶ τῆς ἀγάπης, κατὰ τὸν κανόνα τὸν ἀποδίδοντα τὰ πάντα εἰς Θεὸν καὶ τὸ κοινὸν ἀγαθόν, διότι οὐχὶ ἡ ἀυθαρεσία ποιεῖ τοὺς θετικούς νόμους, ἀλλὰ γεννῶνται οὗτοι ἐκ τῶν περιστάσεων, συμμορφουμένων πρὸς τὸ φυσικὸν δίκαιον καὶ τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ Αὐτοῦ ἀγιότης αὐτῶν προσέχη μὴ παρεκτραπῆ ἐκ τοῦ κανόνος τούτου. (2)» Ἐκρίναμεν εὐλογον, καὶ τοὶ ἀτελῶς, νὰ ποιήσωμεν γνωστὸν τοῖς ἡμετέροις τὸν Κονταρηνόν, διότι ἡ ὑπόληψις, ἧς ἀπήλκυεν οὗτος, ἀντανκλάται πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον, ὃν ὁ Κονταρηνὸς περὶ πολλοῦ ἐποιεῖτο, καὶ ἵνα μὴ νομίσῃ τις, ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ Ἐπίσκοπου δεικνύμενον αὐτῷ σέβας ἀπεδίδοτο τῷ πορφυρῷ πύλῳ μᾶλλον ἢ τῇ ἀρετῇ.

Μεταξὺ λοιπὸν τῶν ἐν Ῥατισδόνη γεννημένων συζητήσεων ὁ Κονταρηνὸς ἀνεμνήσθη τοῦ Ἐπίσκοπου καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν ἐπὶ ἐνὸς τῶν ζητημάτων, περὶ ἃ ἐμελλε νὰ στραφῇ ἡ συζήτησις· οὗτος δὲ ἐτοίμως ἀπήντησεν ὡδε.

(Ἐπιτεταί συνέχεια.)

ΜΙΧ. Α. ΜΟΥΣΤΟΞΥΔΗΣ.

ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΛΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ.

ΚΩΝΣΤ. ΜΟΝΟΜΑΧΟΥ, ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΒΟΤΑΝΕΙΑΤΟΥ
ΚΑΙ ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΛΑ

ΝΥΝ ΠΡΩΤΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑ ΥΠΟ

Ι. ΣΑΚΚΕΛΙΩΝΟΣ.

Τῶν μετὰ χειρὸς Χρυσοβούλλων τὰ ἀντίγραφα προφρόνως μετέδωκέ μοι αἰτήσαντι ὁ τῆ αὐτοῦ τιμῶν με φιλικῶς πανοσιώτατός τε καὶ ἔλλογιμώτατος ἐν ἱεροδιδασκάλοις, καὶ προηγούμενος τῆς ἐν Χίῳ περιπέστου Νεαμονῆς κύριος Γρηγόριος, ὁ κατὰ κόσμον μὲν Φωτεινὸς ἐπονομαζόμενος, φερωνύμως δὲ ἐν τε παιδείᾳ καὶ τρόπων σεμνότητι διαλάμπων.

Ἡ εἰρημένη σιέσασμια μονῆ, εἰς ἣν καὶ τὰ Χρυσόβουλλα ταῦτα ἀνήκουσιν, ἐκτίσθη ὑπὸ Κωνσταντίνου Μονομάχου, τοῦ ἐν ἔτει 1042 ἀνταρχήσαντος, αἰτησαμένων τῶν ὀσιωτάτων μοναχῶν Νικήτα, Ἰωάννου καὶ Ἰωσήφ, τῶν ἐπὶ τὸ Προβάτιον λεγόμενον ὄρος τῆς νήσου τοὺς ἀσκητικούς διανυόντων τοτηνικῶτα δεικνύουσι. Ἦν δὲ διαπρεπεστάτη, οὐ μόνον ὅτι ὁ ἐν αὐτῇ νῆος τῆ ἐκείνου φιλοτιμίᾳ ἐκεκαλλιστέχνητό τε καὶ ἐκ παντὸς ὅτι καλὸν καὶ τέλειον εἶχε τῷ τότε ἡ τέχνη πολυτελῶς ἐκεκαλλώπιστο, ἀλλὰ καὶ ὅτι πλεῖστα καὶ βαρύτερα κειμήλια, ὅποσα ἔντε βιβλίοις χειρογράφοις καὶ τιμαλφείσιν ἱεροῖς σκεύεσιν, ἔργοις πολυδαίδαλοῖς τῆς Βυζαντινῆς τέχνης, ἐν αὐτῇ ἀπετεθησχύριστο· ἃ δὲ τῆς βαρβαρότητας ἄρδην γεγόνασι παρανάλωμα κατὰ τὴν πολυκλαυστον ἐκείνην συμφορὰν τῆς Χίου (1). Τούτοις δὲ συναπολώλασι καὶ πάντα τὰ Χρυσόβουλλα αὐτῆς· εἰς ὧν περικοπὰς τινὰς μόνον εἶχε περισώσας ἡμῖν ὁ ἀπὸ τῆς αὐτῆς μονῆς ἱεροδιδάσκαλος Νικηφόρος ἐν τῇ παρ' αὐτοῦ γραφείῳ Ἱστορίᾳ τῆς Νεαμονῆς, τῇ Ἑνετίῳσι τῷ 1804 συνεκδοθείσῃ τῇ ἱερᾷ Ἀκολουθίᾳ τῶν ὀσίων πατέρων Νικήτα, Ἰωάννου καὶ Ἰωσήφ (2). Ἀλλ' ὁ ἀκάματος διερευνητὴς τῶν τῆ οἰκείᾳ διαφερόντων μονῆ Γ. Φωτεινῆς, εἰς Πάτριον παρὰ τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας ἐξαρχικῶς ἀποστελλόμενος τὸν παρελθόντα Αὐγουστον, καὶ διαβὰς ἐκ Σάμου πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ ἐν τῇ τοποθεσίᾳ Μεγάλῃ Λάκκᾳ, μετὰξὺ Καρλοβασιῶν καὶ Μαρμαθακάμπου, κειμένου μουσδρίου τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ, μετοχίου τῆς Νεαμονῆς τυγχάνοντος, ἀνεκάλυψεν,

(1) Βλέπε τὰ Νεαμονῆσι σελ. 66, καὶ τοῦ ναοῦ τὴν περιγραφὴν ἐν σελ. 76.

(2) Τῆς Ἀκολουθίας ταύτης δευτέραν ἔκδοσιν ἐξέκρινε τῷ 1864, τύποις τῆς Χιακῆς τυπογραφίας, ὁ προσηγόμενος ἔλλογιμώτατος ἄρα καὶ φερωνώτατος Γρηγόριος Φωτεινός, προσθεὶς καὶ β' βιβλίον, ἐν ᾧ πολλὰς χρησίμους εἰδήσεις τῆς Νεαμονίτιδος ἱστορίας, πλεῖστα δὲ καὶ λόγου ἄξια παλαιὰ ἀπειταμίσουσα ἔγγραφα, «Νεαμονῆσια» ἐπιγράφας τὸ τεῦχος.

(1) Giovanni della Casa. Vita Gasparis Contareni.

(2) G. Contareni Cardinalis opera, Parisiis 1571. Ad Paulum III P. M. de Potestate Pontificis in compositionibus. Τὸ παρὸν χωρίον ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Ranke ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῶν Παπῶν. Τ. 1, σ. 201 τῆς Γαλλ. μεταφράσεως.

ἀγαθῆ τύχῃ, τὰ ἀντίγραφα τῶν παρόντων ἐπὶ τὸν Χρυσοβούλλων, ἀπ' αὐτῶν μετελημμένα τῶν ἀρχαιότων παρὰ τινος τῶν μοναχῶν, ἀμαθῶς μὲν, ἀλλ' ὅπως δὴ ποιοῦν εὐγνωμοσύνης ἀξίου, ἔτι διέσωσεν αὐτὰ ἐκ τοῦ στόμακος τοῦ ἀθηναίου χρόνου. Ἀλλ' ἐπικρατέον τὸν λόγον εἰς τὸν τῆς μονῆς κτίτορα, τὸν Μονομάχον.

Ὁ βασιλεὺς τοίνυν οὗτος ταῖς μεγαλοπρεπέσιν οἰκοδομαῖς ἦν προσκνέγων ἀεὶ, καὶ εἰς αὐτάς κτεσπάθη, ὡς μή ποτ' ὤφρα, τοῦ κράτους τοῦ θησαυροῦς ὄθεν καὶ ἀδυσωπήτως ὑπὸ τῆς ἱστορίας κηλίζεται. Αὐτίκα γὰρ Ζωναρῆς μὲν τοιαύδε περὶ αὐτοῦ λέγει: «Ὁὗτος ὁ βασιλεὺς φιλότιμος δοκεῖν ἐθέλων καὶ ἐλευθέριος, μὴ μετιῶν δὲ σὺν ἐπιστήμῃ καὶ ἀρετῇ, ὡς ἐχρήν, εἰς κακίαν ταύτην μετήγεγεν. Ἀντὶ γὰρ μεγαλοπρεπείας εἰς ἀσωτίαν μετεκεχύλιστο, οὔτε οἷς ἔδει παρέχων, οὔτε ὅσα περ ἔδει, οὐδ' ὅτε χρεῶν» (1). Κεδρηνὸς δὲ τοιαύδε: «Ὁ δὲ εἰπεῖν ἔστιν ἀναγκαῖον, τοῦτο δὲ λέξω περὶ ἐξ ἐκείνου τοῦ βασιλέως, καὶ τῆς ἐκείνου ἀσωτίας καὶ σαλακοροίας [γρ. σαλακωνείας], τὰ Ῥωμαίων ἤρξαντο φθίνειν πράγματα. Καὶ ἐκότε, καὶ μέχρι τῆς δεῦρο κατὰ μικρὸν εἰς τὸ κατόπιον χωροῦντα, ἐς παντελῆ κατήτησαν τὴν ἀσθένειαν. Τὸ γὰρ ἐλευθέριον ἀτέχνως διώκων, εἰς ἄκραν ἐληλάκει τὴν ἀσωτίαν» (2). Τί δ' εἶπη τις περὶ τῶν μετὰ τῆς περιβοήτου Σκληραίνης ἀθέσμων αὐτοῦ ἐρώτων, οἱ τὸν τοῦ δημοσίου χρυσὸν χυθὸν κατεδρόχθίζον; «Τοῦ χρόνου δὲ προϊόντος (λέγει ὁ προμνησθεὶς ἱστοριογράφος), καὶ βασιλείου αὐτῆ [τῆ Σκληραίνῃ] δορυφορία γενέμετο, καὶ ὁ οἶκος αὐτῆ μετεσχημάτιστο εἰς ἀνάκτορον. Οἶκον γὰρ οἰκεῖον οἰκοδομεῖν ὁ Μονομάχος ἐσχηματίσατο τὴν ἐκείνης καταγωγὴν, ἵνα θαυὰ πρὸς ἐκείνην ἀπίοι, ὡς δὴ τι τῶν δομομένων οὐόμενος. Μέχρι μὲν οὖν τινὸς ἐσκηνοποίησε τὸν ἔρωτα, καὶ ὡς περ ἠρυθρία πρὸς τὸ χυθόμενον. Ἐἴτα καὶ τὴν αἰδῶ, καὶ τὴν σκηρὴν ἀποτίθειαι, καὶ τὴν γυναικί συρὴν οὐχ ὡς καλλιακῆ, οὐδ' ὡς ἡμιγάμφ, ἀλλ' ὡς ἐμφανῶς ξυνευρέτιδι· καὶ αὐτῆ ἐκ τῶν βασιλικῶν ταμείων καθ' ἑκάστην ἐπέτρεψε τὰ χρήματα κατὰ ποταμῶν, καὶ φλέβας ἀνεστομοῦντο χρυσίτιδες, καὶ ἀπαρακαλύπτως αὐτῆ προσεφοίτα ὁ βασιλεὺς» (3). Τούτου ἐστὶ κτίσμα καὶ ἐν τῇ βασιλίδι πόλει μονῆ τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ἡ ἀπὸ τῆς τοῦ τόπου κλήσεως ἐπιλεγομένη τῶν Μαγγάρων, ἐνθα μετέπειτα «καὶ πρωταγεῖον νέον ἐποικοδόμησε, Πτωχοτροφεῖον τοῦτο ἐπινομάσας, καὶ χρυσοῦ ρεῦμα ἐντεῦθεν πολὺ τοῖς ἀσκειῖν προαιρουμένοις

ἀφῆκε» (1). Πλὴν ἀλλ' οὐκ ἀπ' εὐθεοῦς τῆς γνώμης φαίνεται ἐπὶ τὴν ταύτης οἰκοδομὴν ὀμπηεῖς. Κένταυθα τοῦς τῆς Σκληραίνης αἰολομήτις ἔρωτα συνυπουργοῦντάς εἶχε τῷ ἐγχειρήματι: «Καὶ τὴν μοιρὴν δὲ τὴν τῶν Μαγγάρων οἰκοδομῶν (λέγεται δὲ τῆς οἰκοδομῆς ἄρξασθαι διὰ τὴν ἐρωμέτην αὐτῶν, τὴν Σκληραίναν λέγω, ἢ ἐκείνη προσφοιτῆ συνεχῶς, ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Κωνηγεσίου ἐχούσῃ τότε δὴ τὴν κατοίκησιν), πρόφασιν ἔχων τοῦ σεμνείου τὴν δόμησιν, ἐξήντηλινε τοὺς βασιλείους ἢ κοινοὺς θησαυροὺς. Ὅθεν χρημάτων δέόμενος, οὐδὲ τῶν ἀπειρημένων πορισμάτων ἀπείχετο. Ἀλλὰ καὶ χωρῶν οὐσῶν, αἱ πρὸς τὸ δημόσιον τοῖς βασιλεῦσιν οὐ θασμοὺς συνεισέφερον, ἀλλ' ἀντὶ πάσης θασμοφορίας, δυσχωρίας ἐφρούρου, καὶ τοῖς βαρβάροις τὴν εἰς τὰς Ῥωμαίους ὑποκειμένης χώρας ἀπειτείχιζον πάροδον, ἐκεῖνος φόρους ταῖς χώραις ἐπιτάξας, ἐσκόλασε τὰς φρουράς. Καρτεσθεν ἢ πρὸς τὰς Ῥωμαίας χώρας γάστη τοῖς βαρβάροις ἐγένετο πάροδος. Ἐκεῖνος τοίνυν ὁ ἀνὴρ αἰτίος τοῖς ἀπαθῶς λογιζομένοις κριθήσεται, τοῦ τὴν ἐῶσαν μοῖραν δουρὶ κυριευθῆναι βαρβαρικῶ» (2). Περαιθῶμεν τούτοις καὶ τὰ παρὰ Κεδρηνοῦ: «Μοραστήριον δὲ οἰκοδομῶν ὁ βασιλεὺς κατὰ τὰ λεγόμενα Μαγγατα, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου μεγάλου μάρτυρος [γρ. μεγαλομάρτυρος] Γεωργίου, καὶ ἀφειδῶς τὰ δημόσια καταναλίσκων ἐν ταῖς οἰκοδομαῖς χρήματα, τῶν μὲν οἰκοδομῶν, τῶν δὲ καταστρέφων, εἰς μεγάλην ἤλασεν ἐνδειαν, ὡς πᾶσαν ἐπινοῆσαι διὰ τοῦτο καπηλείαν, καὶ ἀτόπους καὶ σεσοφισμένας εἰσπράξεις ἐφευρηκέσαι. Δημοσίους τε γὰρ προεχειρίζετο φροντιστὰς ἀσβεῖς καὶ ἀλάστορας, καὶ δι' αὐτῶν χρήματα ἐξ ἀδίκων πόρων συτήθροϊζε. Κατέλυσε δὲ καὶ τὸν Ἰβηρικὸν στρατὸν, ἀμφὶ τὰς πεντήκοντα χιλιάδας ἀριθμοῦμενον, διὰ θέοντος τοῦ Σερβλίου [γρ. Σερβιλίου], καὶ ἀντὶ στρατιωτῶν φόρους πολλοὺς ἐπόριζεν ἀπὸ τῶν χωρίων ἐκείνων· καὶ ἄλλας πλείους εἰσπράξεις ἐπενοήσατο πονηρὰς καὶ ἀθέσμονας, ὡς καὶ καταλέγειν αἰσχύνῃ» (3). Ὁ αὐτὸς ὁμοίως ἀγχιθὺς κταλογίζεται, κατὰ γε κρίσιν τὴν ἐξυτοῦ, τὰς ἐξῆς τοῦ αυτοκράτορος τούτου πράξεις: «Ὁὐ μὴν γε καὶ παντάπασιν πράξεων ἀγαθῶν ἐστέρητο· ἀλλὰ γέρονται καὶ τινα ἔργα αὐτοῦ ἱστορικῆς μνήμης ἐπάξια. Τὸ τε γὰρ ῥηθὲν μοραστήριον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ γηροτροφεῖα, καὶ οἱ ξενῶνες, καὶ τὰ πτωχοτροφεῖα ἐπαύτων οὐκ ἄμοιρα· καὶ τὸ γεγόμενον ἔργον εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ με-

(1) Χρον. σελ. 260. Paris.

(2) Σύνοψ. ἱστορ. σελ. 650 τῆς ἐν Βασιλείῃ ἐκδ. 1566.

(3) Ζωναρ. αὐτ. σελ. 248.

(4) Μεγ. Ψελ. ἱστορ. χειρόγρ. παρὰ Δουκαγγίῳ ἐν Σημ. ἱστορ. εἰς Ζων. Χρον. σελ. 113.

(2) Ζωναρ. αὐτ. 260.

(3) Δὲ τῆς.

γάλην ἐκκλησίαν, ἐγκωμίων οὐκ ἀπολείπεται. Ἔως ἐκείνου γὰρ, ἐν μόραις ταῖς ἐπισημοῖς ἰορταῖς ἐν ταύτῃ, ἐτι δὲ καὶ τοῖς σάββασι καὶ ταῖς κυριακαῖς ἡμέραις, ἡ ἀναίμακτος τῷ Θεῷ ἱκετελεῖτο ἱερουργία· ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς οὐδαμῶς ἡμέραις. Τοῦτο δὲ ἐγένετο διὰ προσόδων ἐνδοιανῶν ἢ οὐτος δαφνιῶς ἐμφορήσας καὶ ἀποχρώτως, καθ' ἐκάστην τελείσθαι τὴν ἱερὰν παρεσκευάσασε ἱερουργίαν· ὃ καὶ κρατεῖ γινόμενον ἄχρις ἡμῶν. Καὶ σκευὴ δὲ τὰ τῇ ἱερᾷ ἀρειμένα σπορδεῖα, τῇ τοιαύτῃ ἀνέθετο ἐκκλησία, ἐκ χρυσοῦ καὶ κολυτίμων μαργάρων καὶ λίθων κατεσκευασμένα, μακρῶ παραλίαντο [γρ. παρελάσκοντα] τὰ λοιπὰ μεγέθει καὶ κάλλει, καὶ τιμαῖς καὶ λοιποῖς ἄλλοις πειρηθῆναι ταύτην ἐφαιδρυνεῖν (1). Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐχέτωσαν ὅπως ἂν ἔχωσι.

Τὰ δὲ, περὶ ἧν ὁ λόγος, αὐτοκρατορικὰ θεοπύσματτα εἰσὶ τὰ ἑξῆς:

Α') Κωνσταντίνου Μονομάχου Πιττάκιον διὰ τὴν ἐν Χίῳ συστάσαν Νέαν μονὴν τῆς Θεομήτορος.

Β') Τοῦ αὐτοῦ Χρυσόβουλλον περὶ τοῦ περὶ μόνης τῆς βασιλικῆς μεγαλειότητος κρίνεσθαι τὴν μονὴν.

Γ') Τοῦ αὐτοῦ Χρυσόβουλλον περὶ τοῦ ἀπληκεύειν [τοῦς μοναχοῦς] ἐν τῷ βασιλικῷ οἴκῳ, ἐνθα καὶ οἱ Ὀλυμπῖται ἀπληκεύονται.

Δ') Τοῦ αὐτοῦ Χρυσόβουλλον περὶ τοῦ μετοχίου Ἀγγούριον.

Ε') Τοῦ αὐτοῦ Σιγγίλλιον περὶ τῶν τῆς μονῆς περὶ κερύων.

Σ') Νικηφόρου Βοτανειάτου Χρυσόβουλλον ἐπικυρωτικόν.

Ζ') Μιχαὴλ Παλαιολόγου Χρυσόβουλλον περὶ πάντων τῶν τῆς μονῆς μετοχίων.

Ἐκ τούτων οὖν τὸ Πιττάκιον ἔχει τι τὸ περιεργόν, τουτέστι τὰς ὑπογραφὰς πάντων τῶν συνιστάντων τὸ τοῦ εἰδικοῦ ἀέκρετον (= ὑπουργεῖον ἐπὶ τῶν ἰδίων τοῦ αὐτοκράτορος κτημάτων) προσώπων, εἴτε, ὡς λέγεται καθ' ἡμῶν ξενοφάνως, τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ὑπουργεῖου. Τούτου μὲν τοῦ περιεργότερον ἐστὶ τὸ ἐν τῇ ἐμῇ Ἀναγραφῇ τῆς Πατριακῆς Βιβλιοθήκης ὑπ' ἀριθ. Θ' ἀκταταγαγμένον Πιττάκιον Ἀλεξίου Α' τοῦ Κομνηνοῦ, ἐν ᾧ φέρονται τεσσάρων ὑπουργείων τὰ πρόσωπα τοῦ τῶν οἰκειακῶν (= ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ οἴκου), τοῦ γενικοῦ λογοθέτου (= τῶν οἰκονομικῶν), τοῦ στρατιωτικοῦ λογοθέτου (= ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν), καὶ τοῦ τῆς σακέλλης (= τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ταμείου), Ταῦτα ταῖνον τὰ Χρυσόβουλλα, οἷς καὶ τινὰς ἐπισυνήψαμεν διορθώσεις καὶ σημειώσεις, ἐκδίδομεν ἕδε.

Ἐκ Πάτρου, κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον 1866.

(Ἔπονται τὰ Χρυσόβουλλα.)

(1) Ὁ αὐτ. ἀντίθε.

ΔΟΞΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣ.

ΚΩΜΩΔΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

εἰς μίαν πράξιν καὶ ἐν πεζῷ λόγῳ.

Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ τοῦ Μερύ.

ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΗΡΟΣΤΡΑΤΟΣ || ΣΚΟΠΑΣ Ο ΜΗΔΙΟΣ γλύπτης.
ΑΘΗΝΑΙΣ Η ΜΙΤΥΛΗΝΑΙΑ. || ΡΟΔΙΑ δούλη εἰκασί τῆς Αθηναίδο.

(Ἡ σκηνὴ ἐν Ἐφέσῳ.)

Ἡ γυναικωνίτις τῆς Μιτυληνικῆς Αθηναίδο. Εἰς τὸ βάθος, μεγάλη ἀλλοία πίπτουσα ἐπὶ μαρμαρίνων δρυφάκτων καὶ ἀφίνουσα νὰ φαίνωνται αἱ βάσεις τῶν κίωνων μεγάλου τινὸς ναοῦ μακρῶν. — Τὰ δρυφάκτα ταῦτα χρησιμεύουσιν ὡς εἰσόδος καὶ ἔξοδος εἰς τὰ πρόσωπα· πρὸς ἀριστερὰ, θύρα ἄγουσα εἰς τὰ ἑσωτέρη δώματα. — Πρὸς ἀριστερὰ οἱ ἐρέστιοι Θεοὶ ἐκ χρυσοῦ, ἐλέφαντος καὶ ἀργύρου ἐπὶ μακρῷ βωμῷ . . . — Εὐπρεπισμὸς ἀρχαῖος ἑλληνικῆς. Εἰς τινὰ γωνίαν ἀγάλμα λαμπαδοῦχον. — Κιθώτιον ἐπὶ τρίποδος. Περιπέτασμα, ἔπισθεν τοῦ ἐποίου δύναται τις νὰ κρυφθῇ. (Ἐν αἰθούσῃ δύναται γὰ παραληφθῆ ἡ διακόσμησις αὐτῆ καὶ ἀντικατασταθῆ ὑπὸ τῆς φαντασίας.)

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

ΑΘΗΝΑΙΣ, ΡΟΔΙΑ.

ΑΘΗΝΑΙΣ, καθεζομένη.

Γρηγόρα, Ροδία . . . τὸ περιδέρακιον, τὰ δακτυλίδια, τὰ βραχιονία μου.

ΡΟΔΙΑ γυναικωπτοῦσα παρὰ τὴν Αθηναίδα ὅπως θέσῃ τὰ βραχιονία καὶ τοὺς δακτυλίους.

Γλυκεῖά μου κυρία, σ' ἀρέσκει ν' ἀκούης καθ' ἡμέραν ταῦτά πράγματα;

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἄν αὐτὰ ταῦτά πράγματα μ' ἦναι εὐχάριστα;

ΡΟΔΙΑ.

Ὄχι.

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἔστω· λέγε ἔτι; δήποτε, Ροδία.

ΡΟΔΙΑ.

Ἔχεις ἐκεῖ, ἀπέναντι, πολὺ κακοῦς γείτονες, τοὺς ἱερεῖς τῆς Ἀρτέμιδος.

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Τὸ γνωρίζω . . . καὶ φοβοῦμαι πολὺ περισσότερον τὴν γειτόνισσαν.

ΡΟΔΙΑ.

Τὴν Θεὰν Ἀρτέμιδα;

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Αὐτὴν αὐτοτάτην.

ΡΟΔΙΑ.

ὦ! δὲν ὑποφέρω τὰς γυναικὰς ἐκεῖνας, αἵτινες ἀναμιγνύονται εἰς πᾶν πρᾶγμα . . . ὦ ἀγαπητὴ μου κυρία Αθηναίς, αὐτὴ ἡ Ἀρτεμις . . .

ΑΘΗΝΑΙΣ, διακίπτουσα αὐτήν.

Ὀρίλει χαμηλά . . .